

**Concursul Naţional Multidisciplinar „BOLYAI FARKAS”
al liceelor cu clase de predare în limba maghiară, ediţia a XIX-a
etapa naţională, Târgu Mureş, 8 – 10 mai 2026**

**XIX. BOLYAI FARKAS Országos Multidiszciplináris Tantárgyverseny
országos forduló, Marosvásárhely, 2026. május 8 – 10.**

JAVÍTÓKULCS

(a verseny feladatlapjához)

A feladatlap megoldására szánt idő: 3 óra

Minden feladat kötelező!

Összpontszám: 100 pont (90 pont a feladatmegoldásokból + 10 pont hivatalból)

1. A Jagelló-dinasztia hatalomra kerülése

Elemenként 0,5 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok: országgyűlés(en) (a *diéta* megnevezés is elfogadható), **Corvin János**, **Habsburg**(-dinasztiából), **Miksa**, **1463.** (évi), **Jagelló**(-házból), **Ulászló**, **János Albert**, **Beatrix**(nek), **Corvin János**, **Bátori István** (a Bátori név más névalakjai is elfogadhatóak), **Kinizsi Pál**.

Szöveg kiegészítése: Mivel Hunyadi Mátyásnak nem volt törvényes utóda, az automatikus trónöröklés nem jöhetett szóba, ezért az országnak választással kellett döntenie a király személyéről. Az elmúlt évtizedekben sokat fejlődött a rendi képviselet, így 1490-ben elképzelhetetlen lett volna, hogy csupán a királyi tanács válasszon uralkodót, ezt országgyűlésen kellett eldönteni. Négyen jelentkeztek a magyar koronáért: a Hunyadi-családból Corvin János herceg, a Habsburg-dinasztiából Miksa német-római király és burgundi herceg, aki öröklési jogon, az **1463.** évi szerződés alapján formált igényt a trónra, a Jagelló-házból ketten is, mégpedig két testvér: Ulászló cseh király és János Albert lengyel herceg. Az özvegy királynénak, Beatrixnek ekkorra már tudomásul kellett vennie, hogy a magyarok királynőt nem fogadnak el koronás uralkodónak. Miután a befolyásos főurak és főpapok sorra szembefordultak vele, Corvin János a bosnyák királyi és a szlavón hercegi címért, valamint a horvát bánságért és a Hunyadi-birtokokért cserében lemondott trónigényéről. Utóbb ugyan meggondolta magát, de Bátori István erdélyi vajda és Kinizsi Pál alsó-magyarországi főkapitány hadai fegyverrel kényszerítették a megállapodás betartására. Corvin szlavóniai birtokaira húzódott vissza s haláláig (1504) beérte a társai közül birtokai és címei révén fejfel kiemelkedő nagybirtokos főúr és a török ellen vitézül harcoló végvidéki tisztségviselő szerepével.

2. Idővonal – Történelmi események időrendbe helyezése

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok: 1. c), 2. d), 3. f), 4. b), 5. a), 6. e).

- c) II. Ulászlót magyar királlyá koronázzák Székesfehérváron. (1490)
- d) II. Ulászló nagy törvénykönyvének elfogadása. (1492)
- f) Családi örökösödési, dinasztikus szerződés Miksa és II. Ulászló között a magyar királyi trónt illetően. (1506)
- b) Bécsi fejedelmi kongresszus. (1515)
- a) Nándorfehérvár elfoglalása. (1521 augusztus)
- e) A bajorországi Ingolstadtban megjelenik Magyarország első, Lázár deák által készített térképe. (1528)

3. Történelmi fogalmak felismerése

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:

- a) szervitor
- b) mezőváros (az *oppidum* megnevezés is elfogadható)
- c) Kalandos Szövetség (a *Kalandos Társaság* megnevezés is elfogadható)
- d) obszervánsok (más megnevezés is elfogadható, például *obszerváns ferencesek, cseri barátok*)
- e) koronázási hitlevél (a *hitlevél* megnevezés is elfogadható)
- f) sokadalom

4. Történelmi személyiségek felismerése

Elemenként 1 pont, összesen **8 pont**

Helyes válaszok:

- a) Tomori Pál
- b) Verbőci István (a Verbőci név más névalakjai is elfogadhatóak)
- c) Dózsa György
- d) Bakóc Tamás (a Bakócz névalak is elfogadható)
- e) Szapolyai János
- f) Antonio Bonfini (a Bonfini Antal névalak is elfogadható)
- g) Fugerrek (a *Fuger, Fuger család* megnevezés is elfogadható)
- h) Habsburg Miksa

5. A Jagelló-kori jogalkotás

Elemenként 1 pont, összesen **7 pont**

Helyes válaszok:

a) **II. Ulászló, Hármaskönyv(e), Hármaskönyv, Bécs(ben), szokásjog.**

Szöveg kiegészítése: A **II. Ulászló** kori jogalkotás legjelentősebb műve Verböci István **Hármaskönyve** volt, melyet 1514 őszén az országgyűlésen mutatott be. A magyar nemesi jog első összegzésében szereplő több ezer szokásjogi szabály már rég ismert volt, Verböci érdeme volt azonban ezek rendszerbe foglalása. A **Hármaskönyv**, latinul *Tripartitum* nevet a mű hármas tagolásáról kapta. A személyi, dologi és perjogi részből álló munka mestermű volt a maga nemében: szakszerű, logikus, tömör és világos összefoglalása a kor magyarországi jogszokásainak, amelyeket addig senki le nem írt. Szerzője törvénykönyvnek szánta, de mivel szentesítését az udvar megtagadta, formálisan sohasem emelkedett törvényerőre. 1517-ben Verböci **Bécsben** kinyomtatta, de csak halála után vált igazán népszerűvé. A legújabb korig a magyar nemes kedvenc olvasmánya, úgyszólván bibliája maradt, és az abban megfogalmazottakat a **szokásjog** alapján az egész társadalom tiszteletben tartotta. (Tringli István és Engel Pál nyomán)

b) 3.

3. jogkönyv

c) 3.

3. Bár az országgyűlés és a király egyaránt elfogadta, kihirdetés híján sohasem emelkedett törvényerőre.

6. A Jagelló-kori politikai élet

Elemenként 1 pont, összesen **10 pont**

Helyes válaszok:

a) **1. II. Ulászló; 2. Két lehetséges válasz a következőkből (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont):** *A király megígéri a nemesi szabadságok megőrzését; A király megígéri Mátyás újításainak eltörlését; A király megígéri, hogy nem vet ki több rendkívüli adót; A király megígéri a Mátyás király által tett birtokadományok felülvizsgálatát.* – Bármely más, hasonló megfogalmazás is elfogadható.

b) **1.** (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont) Rákosi végzés, 1505; **2. II. Ulászló; 3.** Ha Ulászló fiúörökös nélkül halna meg, akkor csak magyar embert választanak királyukká, külföldit semmiképpen. – *A válasz más, hasonló megfogalmazásban is elfogadható.*

c) **1.** I. Miksa német-római császár. (*A „Miksa császár” is elfogadható.*); **2.** I. Miksa császár fiává fogadja Lajos királyfit és jelöli a majdani császárválasztásra. – *A válasz más, hasonló megfogalmazásban is elfogadható.*; **3.** bécsi fejedelmi kongresszus vagy bécsi királytalálkozó vagy Habsburg–Jagelló találkozó Bécsben. – *A válasz más, hasonló megfogalmazásban is elfogadható.*; **4.** 1515.

7. A Jagelló-kori művelődési élet

Elemenként 0,5 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok:

a) Taurinus István, Temesvári Pelbárt, Balbi Jeromos (*a sorrendnek nincs jelentősége*)

b) Taurinus István – E; Temesvári Pelbárt – D; Balbi Jeromos – A

8. A Jagelló-kor művészeti stílusirányzatai

Elemenként 0,5 pont, összesen **8 pont**

Helyes válaszok:

a) 1. D); 2. C); 3. B); 4. A)

b) Korstílus neve: gótikus, Az alkotások betűjele: B), D); Korstílus neve: reneszánsz, Az alkotások betűjele: A), C).

c) A: 3, 4, 5; B: 1, 2, 6.

9. A reformáció magyarországi kezdetei. Igaz vagy hamis?

Elemenként 1 pont, összesen **8 pont**

Helyes válaszok:

a) igaz; b) hamis; c) igaz; d) igaz; e) hamis; f) igaz; g) igaz; h) hamis.

10. II. Ulászló és II. Lajos uralkodása

Elemenként 0,5 pont, összesen **5 pont**

II. ULÁSZLÓ	II. LAJOS
A, B, C, D, E, F	B, E, G, H

Helyes válaszok:

II. Ulászlóra vonatkozó információk: A, B, C, D, E, F – A diétán bemutatják a *Hármaskönyvet*; Rendszeresen összeült az országgyűlés; Pozsonyi béke; Szétesett Mátyás birodalma; Cseh király is volt; Rákosi végzés.

II. Lajosra vonatkozó információk: B, E, G, H – Rendszeresen összeült az országgyűlés; Cseh király is volt; A reformáció kezdetei; I. Szulejmán oszmán szultán elindítja első hadjáratát Magyarország ellen.

11. A Jagelló-kor toposzai. Igaz vagy hamis?

Elemenként 0,5 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok:

a) hamis; b) igaz; c) igaz; d) hamis; e) igaz; f) hamis.

12. Idővonal – A magyar végvárvonat széthullása

Elemenként 0,5 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok: 1. b); 2. e); 3. f); 4. a); 5. d); 6. c)

b) Az új szultán, I. Szulejmán békeajánlatát figyelmen kívül hagyják, Magyarországra érkező követét őrizetbe veszik. (1520 decembere)

e) A törökök beveszik Szabács várát. (1521 július)

f) A törökök elfoglalják Nándorfehérvárt. (1521 augusztus)

a) A törökök beveszik Szörény várát. (1524 szeptembere)

d) A törökök elfoglalják Péterváradot. (1525 július)

c) A törökök beveszik Újlakot. (1526. augusztus eleje)

13. A mohácsi csata – Forrásrészletek alapján

Elemenként 0,5 pont, összesen **2 pont**

Helyes válaszok:

a) 3.; b) 2.; c) 2.; d) 3.

14. Értekezés a mohácsi csatáról, a magyar királyi haderő vereségének katonai okairól!

Összesen **15 pont**

Értékelési szempontok:

- Az értekezés tartalmi és formai követelményeinek betartása
- Megfelelő tudományos-irodalmi nyelv használata
- Konkrét történelmi adatok felhasználása, eseményeket alakító tényezők feltárása, tájékozódás térben és időben
- Személyes vélemény kifejezése érveléssel
- Téma és szöveg kapcsolata, összefüggése
- Összefüggő, logikus érvelés
- Nyelvhelyesség, helyesírás

Megjegyzés: A javítókulcs adataitól eltérő bármilyen helyes válasz elfogadható!